

LUONNOS, EI LAUSUNNOLLA

Maa- ja metsätalousministeriö
Luonnonvaraosasto
6.4.2016

Taustamuistio suunnitellusta valtioneuvoston asetuksesta lohen kalastuksesta merialueella ja Simojoessa (asetus tulee lausunnonle syksyllä 2016)

Hallituksen esitys laiksi Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta on lähetetty lausunnoille 31.3.2016. Tässä taustamuistiossa esitetään kokonaisuuden hahmottamisen helpottamiseksi valtioneuvoston asetukselle lohen kalastuksesta merialueella ja Simojoessa asetetut keskeiset tavoitteet, periaatteet ja toimenpiteet sekä alustava luonnos kyseisestä valtioneuvoston asetuksesta.

Tavoitteet ja periaatteet

Valtioneuvoston asetuksella lohen kalastuksesta merialueella ja Simojoessa (uusi lohiasetus) asetettaisiin lohen merialueen kaupallisen kalastuksen säätelylle tarpeelliset lisärajoitukset, jotta se, hallituksen esitys Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanolaista (ehdotettu YKP-laki) sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kaupallisen kalastuksen kiintiöjärjestelmästä (kaupallisen kalastuksen kiintiöasetus) muodostaisivat johdonmukaisen kokonaisuuden, jolla toimeenpannaan mahdollisimman tasapainoisesti Suomen lohi- ja meritaimenstrategiaa koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen (lohistrategia) tavoitteet ja toimenpiteet.

Näiden säädösten tavoitteena on järjestää lohen kaupallinen kalastus kestäväällä tavalla, varata merialueen lohen kaupallinen hyödyntäminen erityisesti I ryhmän kaupallisille kalastajille, rajoittaa mahdollista harmaaseen talouteen liittyvää kalastusta sekä yksinkertaistaa lohen kalastuksen valvontaa. Perimmäinen tavoite on mahdollistaa kaupallisten kalastajien toiminnan suunnittelu kalan markkinoiden kannalta optimaalisella tavalla lohesta saatavan arvon nostamiseksi ja lohenkalastuksen kannattavuuden parantamiseksi.

Keskeiset toimenpiteet

Jotta siirrettävien käyttöoikeuksien järjestelmä olisi mahdollisimman oikeudenmukainen, ehdotetun YKP-lain mukaan kaupallisessa kalastuksessa jaettaisiin yrityksille ja ammatinharjoittajille myös melko pieneen kalastushistoriaan (rajana vähintään 10 lohen vuotuinen saalishistoria) perustuvat siirrettävät käyttöoikeudet. Jotta vältettäisiin lohen kalastuskiintiöiden sirpaloituminen ja mahdollistettaisiin lohikiintiöiden mahdollisimman täysimääräinen hyödyntäminen, ehdotetun YKP-lain mukaan sekä siirrettävien käyttöoikeuksien että toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden siirto olisi mahdollista tehdä vain ryhmän I kaupalliselle kalastajalle.

Ehdotetun YKP-lain lähtökohtana olisi, että merialueella vain toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijat voisivat myydä lohta toimijakohtaisen kalastuskiintiön osoittaman enimmäismäärän puitteissa. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että ilman toimijakohtaista kalastuskiintiötä kalastavan kaupallisen kalastajan tulee rysällä muita lajeja kalastaessaan vapauttaa pyydykseen tulevat lohet. Muissa

LUONNOS, EI LAUSUNNOLLA

kalastusmuodoissa kaupallisten kalastajien tulee EU-säädöksistä johtuen ottaa sivusaaliina tulevat lohet saaliiksi ja ilmoittaa ne asianmukaisesti saalisilmoitusjärjestelmässä, mutta he eivät kuitenkaan saisi myydä niitä. Jotta niitä kalastusmuotoja, jossa lohia saadaan saaliiksi satunnaisesti, ei jouduttaisi kieltämään, varattaisiin kaupallisen kalastuksen kiintiöasetuksessa ilman toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä tapahtuvaan muuhun kuin rysäkalastukseen Pohjanlahdelle 200 lohen ja Suomenlahdelle 100 lohen erilliset sivusaaliskiintiöt.

Lohiasetuksen lähtökohtana olisi edelleen lohenkalastuksen säätely aikarajoitusten perusteella (2 §). Lohen kaupallinen isorysäkalastus (3 §) on kuitenkin tarkoitus avata kaupallisille kalastajille koko lohen kalastuskaudeksi lohistrategian mukaisesti. Säätelyn muutoksilla tulee lohistrategian mukaisesti varmistaa myös se, että kalastus kohdistuu tasaisesti koko lohen nousuun. Tästä johtuen tässä vaiheessa tarkemmat pyydysmääriä koskevat rajoitukset on jätetty vielä auki, koska säätelyn lievennysten mahdollisia vaikutuksia täytyy vielä analysoida tarkemmin nykyisen kalastusta koskevan aineiston ja tieteellisen tiedon valossa. Lisäksi lohen ajosiimakalastuksen kieltäminen Itämeren pääaltaalla siirtyisi tähän asetukseen.

Ehdotetussa YKP-laissa vaadittaisiin kaiken ensimyyntissä olevan pyöreän ja peratun lohen merkitsemistä asianmukaisella merkillä ja lohiasetuksessa olisi tarkemmat säännökset merkinnästä (4 §).

Toimijakohtaisen kalastuskiintiöjärjestelmän täydentämiseksi on tarpeen antaa 5 §:n mukainen valikointikielto, jolla estettäisiin mahdollinen lohien valikointi koon perusteella.

Lohenkalastuksen rajoitukset Simojoessa ja sen suualueella (6 §) on tarpeen säilyttää ennallaan.

Lohenkalastuksen terminaali-alueista on tarkoitus luopua, koska niiden merkitys häviäisi toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttöönoton ja koko lohen kalastuskauden avaamisen myötä.

LUONNOS, EI LAUSUNNOLLA**Valtioneuvoston asetus lohen kalastuksesta merialueella ja Simojoessa**

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään kalastuslain (379/2015) 52 §:n 2 ja 4 momentin ja EU:n yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain (xxx/201x) 8 §:n 1 momentin ja 18 §:n 4 momentin nojalla:

1 §**Soveltamisala**

Tässä asetuksessa säädetään lohen kalastuksen rajoituksista Itämerellä sekä Simojoessa. Merialuetta koskevia rajoituksia sovelletaan vain Suomessa rekisteröidyillä aluksilla harjoitettavaan ja kalastuslain (379/2015) 88 §:ssä tarkoitettujen kaupallisten kalastajien harjoittamaan lohenkalastukseen.

2 §**Lohenkalastuksen yleisrajoitukset merialueella**

Lohenkalastus on kielletty verkoilla, isorysillä ja muilla sulkupyydyksillä sekä kiinto- ja ajosiimoilla Pohjanlahdella seuraavasti:

- 1) huhtikuun 1 päivän alusta kesäkuun 16 päivän loppuun leveysasteiden 60°45'N ja 62°30'N välisellä merialueella;
- 2) huhtikuun 1 päivän alusta kesäkuun 21 päivän loppuun leveysasteiden 62°30'N ja 64°00'N välisellä merialueella;
- 3) huhtikuun 1 päivän alusta kesäkuun 26 päivän loppuun leveysasteiden 64°00'N ja 65°30'N välisellä merialueella;
- 4) huhtikuun 1 päivän alusta heinäkuun 1 päivän loppuun leveysasteen 65°30'N pohjoispuolella.

Lohenkalastus ajosiimoilla on kielletty Itämeren pääaltaalla leveyspiirin 59°26'N eteläpuolella.

Isorysän sellaiset osat, jotka eivät kalasta lohta, saa asettaa mereen enintään kymmenen vuorokautta ennen 1 momentissa tarkoitettujen kieltojen päättymistä.

3 §**Lohen kaupallinen kalastus isorysällä Pohjanlahdella**

Kalastuslain 88§:ssä tarkoitettut I ryhmän kaupalliset kalastajat saavat 2 §:n 1 momentissa säädettyistä kalastuskielloista poiketen kalastaa lohta samanaikaisesti pituuspiirin 65°30'N eteläpuolella enintään **X** kalastusasetuksen 13 §:n 2 momentissa tarkoitettulla isorysällä ja sen pohjoispuolella enintään **Y** vastaavalla pyydyksellä kaupallista kalastajaa kohden ja kalastuslain 88 §:ssä tarkoitettut II ryhmän kaupalliset kalastajat vastaavasti aina enintään **Z** isorysällä kaupallista kalastajaa kohden.

LUONNOS, EI LAUSUNNOLLA

Kalastuslain 88 §:ssä tarkoitetut I ryhmän kaupalliset kalastajat saavat 2 §:n 1 momentissa säädettyjen kalastuskieltojen päättymisen jälkeen kalastaa lohta enintään **XX** isorysällä kaupallista kalastajaa kohden ja kalastuslain 88 §:ssä tarkoitetut II ryhmän kaupalliset kalastajat vastaavasti enintään **YY** isorysällä kaupallista kalastajaa kohden.

Kaupallisten kalastajien tulee viimeistään seitsemän vuorokautta ennen lohenkalastuksen aloittamista ilmoittaa pyyntiin asetettavien isorysien sijainnit elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Tässä pykälässä tarkoitettuun isorysään saa kuulua enintään yksi kalapesä.

4 §

Saaliiksi otetun lohen merkintä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa lohen siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille heidän toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä osoittaman määrän lohenkalastusmerkkejä, joihin merkitään siirrettävän käyttöoikeuden haltijan kaupallisen kalastajan rekisterinumero tai muu tunnistetieto sekä juokseva numero.

Saaliiksi otettu lohi tulee varustaa pyynnin yhteydessä 1 momentin mukaisella merkillä juoksevan numeron mukaisessa järjestyksessä ja merkin tulee seurata kalaa ensimyyntiin asti.

5 §

Valikointikielto

Tässä asetuksessa tarkoitettussa toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden perusteella harjoitetussa lohen merikalastuksessa tulee ottaa valikoimatta saaliiksi kaikki lohet lukuun ottamatta alamittaisia tai hylkeen tai merimetson vahingoittamia lohia.

6 §

Lohenkalastus Simojoessa ja sen suualueella

Lohenkalastus on 2 ja 3 §:stä poiketen kokonaan kielletty verkoilla, isorysillä ja muilla sulkupydyksillä sekä kiinto- ja ajosiimoilla huhtikuun 1 päivän alusta heinäkuun 15 päivän loppuun Simojoen edustan sillä merialueella, joka on pisteiden 65°34'N/25°02'E ja 65°36'N/24°50'E sekä 65°38'N/24°42'E kautta kulkevien suorien rajaama.

Lohenkalastus on kielletty langasta kudotuilla pyydyksillä Simojoessa jokisuusta Portimojärven luusuaan toukokuun 1 päivän alusta marraskuun 30 päivän loppuun.

7 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan xx päivänä xxkuuta 201x.